

стандартів у сфері охорони здоров'я; 2) оплатна медична послуга (сервісна, або альтернативна безоплатній медичній послугі) – це послуга, що забезпечує додаткові комфортні побутові умови під час перебування пацієнта в медичній установі, при проведенні досліджень, консультацій, лікування, профілактики захворювань тощо.

Література

1. Болотина Н. Б. Право соціального захисту України: Навч. посіб. / Н. Б. Болотина. – К.: Знання, 2005. – 615 с.
2. Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я та вищих медичних закладах освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 1997 р. № 449 // Урядовий кур'єр. – 1997. – 29 травня. – № 93.
3. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням щодо відповідності Конституції України (конституційності) Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я та вищих медичних закладах освіти» від 25.11.1998 р. № 15-рп/98 // Офіційний вісник України. – 1998. – 31 грудня. – № 50. – Ст. 119.

УДК 92.342.1

Коваль М. В., к.ю.н., професор,
Національний університет ДПС України, м. Ірпінь, Україна

КОНСТИТУЦІЙНІ ТЕРМІНИ ВІДНОСНО ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ОБ'ЄКТ ТЛУМАЧЕННЯ В ПРАВІ

Прийнята у 1996 році Конституція України – Основний Закон нашої держави характеризується гуманістичною направленістю. Це проявляється, зокрема, у тому, що найбільша частину статей Конституції, а це майже третина [1], присвячено правам і свободам та законним інтересам людини і громадянина, та й у тому, що у ній також закріплено низку таких прав і свобод, яких не було у будь-яких попередніх національних конституційних актах, і, нарешті, у тому, що конституційні положення з цих питань змістовно, а часто-густо й текстуально збігаються з положеннями, зафіксованими у фундаментальних міжнародно-правових актах з цієї проблематики, як-то Загальній декларації прав людини, Міжнародних пактах про економічні, соціальні і культурні права та про громадянські і політичні права, Європейській Конвенції щодо захисту прав людини і основоположних свобод та інших міжнародно – правових документах, що торкаються прав людини.

Слід зазначити, що як ніколи раніше, в Основному Законі нашої держави закріплені гарантії правоохорони й правозахисту людини та громадянина,

серед них теж є нові для української державно-юридичної практики засоби, «інструменти». Усе це дає підставу звернути увагу, як відмічає П. Рабінович, на те, що положення, які зафіксовані в Конституції України відносно прав людини є, і постійно повинні бути предметом науково-практичного коментування передовсім «праволюдних» норм Конституції України [2, с. 4].

Так, в Преамбулі йде мова про забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя, в ст. 3 про те, що права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, а утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Як на думку П. Рабіновича, і мною вона підтримується, ці два терміни, які вживаються в ряді статей Конституції України потребують доктринального роз'яснення та й законодавчого тлумачення. Слід зазначити, що слово «утвердження» не тотожне слову «забезпечення», причому у тому смисловому навантаженні, в якому вони вживаються в Конституції України їх ні словники української мови, ні вітчизняні словники по юриспруденції не трактують. Відносно терміну забезпечення прав і свобод людини то це, мабуть, створення відповідних умов для здійснення людиною затверджених державою природних та наданих їй соціумом прав і свобод. Це явище, як відмічають науковці, включає наступні напрями державної діяльності: сприяння реалізації прав і свобод людини шляхом позитивного впливу на формування їх загально соціальних гарантій; охорона прав і свобод людини шляхом вжиття заходів, зокрема юридичних, для попередження, профілактики порушень прав і свобод людини; захист прав і свобод людини шляхом відновлення порушеного правомірного стану, притягнення порушників до юридичної відповідальності [3, с. 68]. Оскільки зазначена діяльність визнана обов'язком держави, то суб'єктом, який уповноважений вимагати його здійснення, є кожна людина. Тут слід враховувати, що в Конституції України поряд з терміном права і свободи людини вживається термін права і свободи громадянина, тому там де вживаються терміни: «усі люди» чи «кожна людина» або ж «усі», «ніхто», «особа», «кожен», «кожному», йдеться про права і свободи людини – незалежно від її громадянства (підданства), поряд з ними у ряді статей Основного Закону в редакціях використовуються терміни громадянин, громадяни, що регулюють права, свободи та законні інтереси або ж обов'язки, що торкаються тільки громадян України. Говорячи про гарантію слід враховувати, що гарантія – це порука в чомусь, забезпечення чого-небудь. Юридичні гарантії – це законодавчо (в тому числі в конституції) закріплені засоби охорони прав, свобод людини, способи їх реалізації, а також засоби охорони правопорядку, інтересів суспільства і держави [4, с. 173]. Гарантії

прав і свобод людини – це такі явища, що сприяють здійсненню прав, свобод та законних інтересів людини, а також забезпечують їх охорону й захист.

Досить часто в тексті Конституції України вживаються терміни охорона та захист прав, свобод та законних інтересів, про це йде мова, наприклад, у ст.ст. 32, 33, 34, 35 та інших.

Слід констатувати, що по відношенню до прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина Конституція України досить різнопланова підходить до вживання термінів, які дають можливість з різних позицій віддзеркалити підхід держави до утвердження, забезпечення, реалізованості, охорони та захисту прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина. Однак така різноплановість термінологічних висловів, що застосовані в Конституції України по відношенню до прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина при переводі їх в площину правозастосування потребує як доктринального, так і законодавчого тлумачення з метою забезпечення оптимального донесення сутності і волі законодавця до суб'єктів, які зобов'язані «обслуговувати» людину, даючи можливість в повному обсязі реалізовувати її права, свободи та законні інтереси.

В цьому питанні слід додержуватись думки, що проблема тлумачення норм права виходить за рамки реалізації правових приписів, а в зв'язку з цим, необхідно стати на позицію, що вказана проблема має самостійну сутність в процесі наукового і повсякденного пізнання державно – правового життя.

Сам вибір правової норми передбачає розуміння її сутності, тому досить значимим в практичному застосуванні вказаного правового явища є спеціальне роз'яснення. Яке дається як в офіційному так і неофіційному порядку. Отже уявлення для себе вимог правової норми як внутрішній інтелектуальний процес і роз'яснення її як вираження зовні своїх заключень в більшості своїй об'єднують таким поняттям як «тлумачення права». Як нами зазначалось досить значна кількість норм Конституції України, при їх реалізації в процесі здійснення правозастосовчої діяльності потребує «тлумаченню» як на рівні дотримання прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина так і при застосуванні заходів забезпечувального характеру при реалізації закріплених в Конституції і законах України прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина.

Література

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року (із змінами та доповненнями, внесеними Законом України «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 року за № 2222 – IV) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Рабінович П. М. Права людини і громадянина у Конституції України (до інтерпретації вихідних конституційних положень) / П. М. Рабінович. – Харків: Право, 1997. – 64 с.

3. Абрамов В. И. Соотношение понятий «охрана», «защита», «гарантированность», «обеспечение» прав ребенка / В. И. Абрамов // Государство и право. – 2006. – № 6. – С. 69-74.

4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.: ВТФ «Перун», 2003. – 1440 с.

УДК 347.471.01

Кожушко О. О., к.ю.н.,

Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна», м. Хмельницький, Україна

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОРЯДКУ СТВОРЕННЯ І ДІЯЛЬНОСТІ БЛАГОДІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Дослідження будь-якої сфери суспільних відносин лише на підставі вітчизняного законодавства навряд чи можна назвати повним і логічно завершеним, адже саме аналіз зарубіжного досвіду сфери суспільних відносин, що вивчається і досліджується надає змогу виявити позитивні досягнення та відстежити недоліки нормативного регулювання відповідних відносин, що призводить до можливості запозичення позитиву та уникнення негативу у вдосконаленні правових засад існуючої вітчизняної моделі адміністративно-правового регулювання порядку створення і діяльності благодійних організацій.

Особливим чином діяльність благодійних організацій розвинута у США. У зв'язку із тим, що США – це федеративна держава, кожний штат має власне законодавство, в тому числі і по відношенню до благодійної діяльності і благодійних організацій. Особливістю американської благодійності є встановлення пільг щодо оподаткування. Окрім того, досить вагомою є роль держави в особі органів публічної адміністрації в організації діяльності благодійних організацій.

Досліджуючи зарубіжне законодавство, можна помітити, що є країни, де взагалі відсутнє нормативно-правове підґрунтя для розвитку благодійності взагалі, та створення і діяльності благодійних організацій зокрема. Так, наприклад, Китай традиційно належить до числа «скупих» країн. Особливо гостро відчувалася відсутність законодавства про благодійні організації (відповідно і їх легальної діяльності) протягом 2008-2009 рр. (під час «снігової кризи» і сичуанського землетрусу), тому у 2009 р. закон про